

Po pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnistvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 178.

V Ljubljani, v torek 6. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Odkod sovraštvo zoper re- dovnike?

Katoliški redovi na Francoskem so vkovani v nove verige, družba Jezusova pa zapušča rodna tla, izgnana v tujino. To je storila svobodomiselná Francija! To je storila tista Francija, ki je tako bučno in bahato proglašala vsemu svetu „enakost, bratstvo in svobodo!“ To je storila v dobi tolerance! Liberalci vseh dežel pa ji ploskajo, med njimi še posebno kranjski liberalci!

To je torej moderna toleranca, to liberalna svoboda! Kdor ima denar, tako je pisal nekdanji Baltes, ga uporablja, kakor se rju ljubi; nihče se ne briga za to, če ga zapravi in razmeče. Kdor leta po veselich, mu je svobodno, če tudi hrum in šum moti sosesčino. „Za vse je svoboda; snujejo se društva in zveze tovarnarjev in trgovcev, znanstvena in umetniška društva, društva vseh vrst — le te svobode naj ne bo, da se združijo nekateri, ki menijo s tem služiti Bogu in človeštvu?“ Snujejo se masonska društva, ki je njih zadnji cilj porušiti prestole in oltarje — svobodno jim je! Celorufijanstvo ima svobodo. Št. 13 so sicer protipostavne, a snujejo se celo v mestih, ki jim županijo močje „najčistejših rok“, in postava meži in molči! Za vse je svoboda, le ne za katoliške zveze, za katoliške redove!

Ali mar katoliški redovniki niso dobri in zvesti državljanji? Ali ne ljubijo domovine svoje? Ali ne delujejo za blagor človeštva? Ali ne goje dobroteljnosti? ali ne znanstva? ali ne umetnosti? Kje je manj egoizma in več altruizma kakor v katoliških redovih, katerih člani ne morejo imeti nič svojega, ki so se odpovedali svojemu imetju, svojemu uživanju, svoji časti, da žive za Boga in trpeče človeštvo? Nad 4600 dobrotelnih zavodov, sirotišnic, bolnišnic, hiralnic, zavetišč, ubožnic, so oskrbovali katoliški redovniki samo na Francoskem!

Zakaj se torej kujejo ravno zoper katoliške redove v dobi tolerance „izjemni zakoni“? Taki izjemni zakoni so naravnost nasprotni prirodniemu in evangelijskemu pravu, nasprotni prepričanju človeštva, da bodi svobodno ljudem družiti se za pošteno, da, ne le pošteno, ampak sveto življenje! Ti izjemni zakoni nasprotujejo absolutnemu pravu katoliške cerkve ustanavljati svoje verske institute, ki naj so ji v pomoč pri nje težki božji misli. Ti izjemni zakoni so v največjo kvar socialni blaginji, zakaj zgodovina nepobitno priča, da so katoliški redovi bili ena najmočnejših kulturnih sil! Ti izjemni zakoni nasprotujejo obenem religiji, pravici in civilizaciji! Kako je torej mogoče, da ravno naša „tolerantna“ liberalna doba tako bije v lice pravico in resnico, enakost in bratstvo, človečanstvo in svobodo?

Leon XIII. je v svojem zadnjem pismu na katoliške redove odkril vsemu svetu to prečudno uganko. Liberalizem nosi svobodo le na jeziku, v dejanju pa ima svobodo le za-se. Liberalizem v nasprotju s temeljnimi principi l. 1789 tepta v blato svobode katoliških redov, zato ker so ti redovi katoliški in ne liberalni. Zadnji vzrok teh izjemnih zakonov je sovraštvo proti krščanstvu in katoliški cerkvi! „L'odio capitale“ — smrtno sovraštvo liberalizma proti državi božji je pravi vzrok preganjanja in zatiranja katoliških redov! Katoliški redovi so del in sicer odličen države božje, cerkve Kristusove, zato jih sovražijo država sveta! Katoliški redovniki so prisegli večno zvestobo Kristusu kralju, zato jih sovražijo posebno tisti, ki so se zapisali satanu, knezu tega sveta! Masonstvo giblje vse sovražne sile proti katoliškim redovom!

„L'odio capitale“, smrtno sovraštvo satana in njegovih hlapcev, masonov, zoper Kristusa in cerkev njegovo, to je tista skrivna moč, tista infernalna sila, ki je skovala francoske izjemne zakone! Tako priča pred vsem svetom Leon XIII. Sovraštvo

zoper Kristusa in cerkev njegovo je torej tudi tista moč, ki giblje in inspirira kranjske liberalce. Naj so Tavčar in sodruzi formalno framasoni ali ne, to je gotovo, da so vkljub svojim visokoletečim frazam in predrznim napadom vendar le — ponižni sluge in podajači framasonske ideje.

Istrski deželni zbor.

(Izvirni dopis iz Kopra.)

V soboto je bila 5. seja istrskega dež. zbora. Italijanskih poslancev je bilo navzočih 19, naših 5. Po čitanju došlih vlog je opomnil posl. prof. Spindič k zapisniku prejšnjih sej, da se ni tiskal ves njegov predlog glede ureditve učiteljskih plač. Govoril je seveda hrvatski. Galeriji sta nemudoma pričeli svoje delo in galerija na desni (brez sedežev) je morala zapustiti dvorano. Po popravku vladnega zastopnika, da je v prvi seji pozdravil zbornico tudi v hrvatskem jeziku, in po odgovoru istega iz prejšnje seje glede slaviziranja priimkov po voditeljih matrik — rekel je, da se po zakonu lahko vsakdo pritoži, komur se je v tem oziru zgodila krivica — so prišle na vrsto interpelacije: posl. Tomasija glede ustanovitve neke železniške postaje na novi železnici Trst-Poreč, posl. Kompareta o zapuščini župnika Fabrisa, ki bi se imela porabiti za ustanovitev šol, posl. Ventrelle o postopanju komisij za odmerjenje osebne dohodarine (tej interpelaciji so se pridružili tudi naši poslanci), posl. Depangherja o neuljudnem postopanju orožnikov, posl. Scampicchia na c. kr. dež. šolski svet, zakaj ne ustanovi romunske šole v Šušnjevici, in posl. Ventrelle o napadu na italijanske podanike v Borštu.

O tem slučaju se je že toliko pisalo po slovenskih listih, da je pač tudi vlada izvedela resnico ter smemo pričakovati, da temeljito zavrne italijanski konzulat v Trstu, ki se preveč goreče poteguje za prepotentne svoje rojake.

Zakon o ureditvi pravnih razmer ljud-

skošolskega učiteljstva je bil sprejet v 3 branju.

O vladnem predlogu za premeščenje dež. zbora in o predlogu manjšine, da se stvar prepusti drž. zboru, je predlagal posl. Rizzi, da je oboje predložiti politično-ekonom. odseku.

Posl. Laginja je obžaloval, da v tem odseku ni nobenega člana manjšine. Posl. Ventrella pa je predlagal, da se predlog Laginje in dr. a limine zavrne, ker da je nekaka žalitev dež. zbora, če se hoče prepustiti tako važno rešitev parlamentu. Posl. Laginja je rekel, da je hotel slišati to izjavo, ki mu zadostuje...

O proračunu šol. zaklada je poslanec Spindič v daljšem hrvatskem govoru slikal krivice, ki se gode Slovanom v Istri na polju šolstva. Galerija je razsajala in morala zapustiti dvorano. O tej priliki se je pokazalo, da Italijani dobro razumejo hrvatski, kadar se jim pove kako neljubo resnico. Bennati je sicer rekel, da naj bi govorili naši italijanski, da bi jih oni razumeli in znali odgovarjati, a prof. Spindič jim je dejal, naj si vzamejo tolmača, potem pa so vendar razumeli, da jih je govornik obdolžil, da uporabljajo dohodke iz šolskih taks za nedovoljene svrhe (italijanski gimnazij v Pazinu itd.) Med prof. Spindičem in Bennatiem bi skoro prišlo do dejanskega spopada, ker je prvi namignil nekaj o poštenosti omenjenega drž. poslanca — a poslanci obeh strank so pomirili duhove. Med tem se je vrnila boljša galerija, v kolikor je sploh zapustila prostore, ter začela zopet svoje orgije. Predsednik jo je podil ven, a izpodil je ni. Proračun je bil sprejet, istotako proračun za poljedelstvo; o tej priliki je posl. Depangher govoril o potrebi, da se kmete prisili do združevanja v gospodarskih združenjih.

O razpravljanju o deželnem proračunu je prof. Mandić v imenu manjšine izrekel nezaupnico deželni upravi in primorski vladi ter izjavil, da bo manjšina glasovala proti proračunu.

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

19. Zopet na Avstrijskem.

„Ha! wie will ich triumphieren!“ — vskliknem z Mozartovim Osminom, ko včakam pred odhodom iz Züricha prijetno zabavo. Trajala je sicer le malo časa, pa vendar sem jo smatral kot proslavo moje osebe, ki ni imela do sedaj veljave drugod kakor edino pri gostilničarjih in natakarih. In kako je prišlo to nenadoma! Poprej moram pa še omeniti, da mi je skoro dobro dejalo, ko se dva francoska duhovnika v „Liebfrauenkirche“ nista mogla razumeti z nemškimi cerkvenicem; kar gledali so se in z rokami kazali eden drugemu. V slični, dasi ne tako veliki zadregi sem bil jaz pri Špancih in Francozih, poskusite torej še vi te prijetnosti.

Sedaj pride tisto, kar sem imel zgoraj v mislih. Zadnji, ki bi rad maševal, je častljiv mož kakih 60 let. Pred velikim oltarjem je poljubil tla, potem pa z nekakim strahom stopil v žagrad, češ, kako ga bodo kaj sprejeli, posebno zato, ker se mu je

precej zakasnelo. Glede tega, da so že odšli domači duhovniki po svojih opravkih, me prosi cerkvenec, naj zahtevam jaz od prišleca škofijsko spričevalo. Aha, poprej so pregledovali drugi moj „celebret“, sedaj vas bom pestil jaz. Tako se povračuje vse na svetu.

Glasno in počasi čitam listič s pečatom nadškofijskega v Marseille. Iz njega izvem, da je pred menoj stoječi duhovnik superijor misijonarjev, katerega naj povsod sprejmo prijazno in mu ne delajo kakih zaprek. No, jaz jih gotovo ne bom, saj je obleka spoštovanega gospoda bolj klerikalna nego moja. Z uljudnim odgovorom: „merci, bien“ mu dam priporočilno pismo nazaj in opomnim strežaja, da je vse v redu. Čutil sem, kakor bi me v pravni zadevi, katero sem ravnokar rešil v pozitivnem smislu, obdajal nimbus samozvesti, škoda za tako kratek ponos! Tolaži me misel, da vse hitro mine na svetu, a neko zadoščenje nesem vendar s seboj v Avstrijo.

Dve uri po tej dogodbi sem zapustil mesto. Da, krasno si, tako krasno pa vendar ne, kakor te opisujejo fantasti.

Slušajmo slavo, katero mu poje neki beletrist: „Le slikar more izraziti s čopičem, česar mi ne moremo s peresom. Najlepši del sveta je Evropa, najlepša dežela Evrope

je Švica in Švice najlepše mesto si ti o — Zürich!“

Ta trditev bi se morala bolj logično podpreti; zadostovati more lahkovernim, ne pa onim, ki se ne dajo prehitro prepričati s tako splošnimi dokazi. Kaj pravita mesti Genéva in Lucérna? Zadnje sicer nisem videl, a čul o njej veliko hvale.

Odrinili smo iz Züricha. Dolgo časa se vrste na obeh straneh jezera vile in gradovi, slednjič pridemo zopet v prosto naravo, kjer ni treba dihati več kozmopolitiškega zraka. V okolici Horgen in Au je videti mnogo sadnega drevja, med njimi košate tepke, ki obetajo dobro letino. Proti jugu se kažejo visoki vrhovi, katere nadkriljuje orjak Glärnisch (2910 m); ob vznožju je skrito mesto Glarus. Rad bi pogledal vanj, toda naša črta gre ob samotnem jezeru (Wallen See) v rensko dolino.

Tu sem imel čast seznaniti se s pruskim Nemcem; prištevati bi ga omikancem, ako bi ne bilo na svetu nobenega zemljepisja. Tekom pogovora sem spoznal njegovo grozno nevednost v tej stroki in ga miloval tembolj, ker se je kazal v obleki in vedenju pravega kavalirja.

Kako nas goljufa vnanost! Kolikokrat ima skromen človek bogato zalogo znanosti, pa svet ga ne čišla in večkrat samo zato ne, ker nima iz najlepšega blaga narejene

ali ne po novjšem kroju prirezane suknje. Prislovica „habitus non facit monachum“ velja o vsakem stanu; ne dajmo se torej slepti navidezni veljavi, za katero se skriva pogosto sama fraza ali kakor pravimo po domače — puhla glava.

Ko se peljemo mimo Wallen See, vpraša, kako se imenuje jezero. To sicer ni nič posebnega, ako ne ve imena, bolj me iznenadi drugo vprašanje: „Ali smo sedaj v Švici?“ Pri Sargans-u zavije železnica ob Renu naravnost proti severu, kar se mu tako čudno zdi, da izusti opazko: „Zakaj se peljemo nazaj?“

Človek, ki potuje brez glave okoli, ima pač take pojme o svetu, kakršne mu vstvarja njegova domišljija. Ptuje dežele je videl, toda stopajo mu zmedeno pred oči, da si ne more narediti prave podobe. Na vse zadnje ni posebnega razločka med njim in tovrnim blagom, katero nalože v enem kraju ter odpošljejo z voznim listom do zadnje postaje.

Navadil sem se, da človeka ne sodim po tem, kar na njem vidim, naj je še tako imenitno opravljen, temveč po njegovi naravi in omiki. Prvo sicer težko spoznamo, drugo pa lažje, in popolno prav je imel tisti profesor, ki je rad rekel nevednemu učencu: „Aus der Antwort weiss ich jetzt Vieles, was Sie nicht wissen.“ (Dalje prib.)

Posl. Depangher se je pritoževal, da Istra od države ne dobiva niti novčiča za preiskovanje živil, ter predlagal, da se naloži deželnemu odboru, da stori v tem oziru potrebne korake. Ta predlog je bil sprejet soglasno.

V deželnem proračunu je sprejet znesek 20.000 kron za pomoč po toči poškodovanim krajem (predlog posl. Kompareta).

Posl. Depangher, kojemu se je pridružil posl. Kompare, je predlagal, da je pozvati vlado, da z večjo podporo pospeši uravnavno Reke v dolini Osp.

Na to je bil deželni proračun za leto 1901. sprejet z izdatki 1.340.230 K in s 438.823 K dohodki. V pokritje primanjkljaja se je dovolila 35—45% doklada na zemljiški davek in razne druge doklade.

Posl. Bubba je predlagal, da se dež. zbor pridruži češkemu dež. zboru glede zahtevanja napredujočih doklad na pivo, ki bi se istotako kakor na žgane pijače pobirale v korist pokrajin in občin, oziroma da preide pobiranje užitnine v upravo dežele.

O rekurziji proti odlokom deželnega odbora je govoril dr. Laginja in sicer glede svojega rekursa proti nakupu hiše delavskega društva v Pulju od strani puljske občine italijanski, a glede utoka Perković o gradnji šolskih poslopij hrvatski. V prvem govoru je dokazal gospodi, da se ne brigajo za opravičitev, ker se ga je o rešitvi odseka obvestilo še le sedaj v seji, ne pa 24 ur poprej, kakor bi se to moralo zgoditi, in dokazal, da dež. odbor postopa pristansko, kar priča slučaj v Kastvu, kjer se občini ne dovoli izdati borih 100 K na leto za kapelana. V drugem govoru je dokazal, da navzoči poslanec Doblanovich, župan vprašavne občine, ni prav storil, da neukih kmetov ni poučil o formalni strani vprašanja, nego je rajši demisioniral, da z ustanovitvijo hrv. šole ne desavuirajo svoje italijanske preteklosti. Ta govor je bil poln narodnega zanosa in je napravil globok utis tudi na ital. poslance, ki so dr. Laginjo poslušali, kakor se poslušajo preroka. In njegove zadnje besede, ki so veljale ital. oligarhom: Vae victis! — so imele res nekaj proroškega na sebi.

Predlog manjšine, da se odpravijo šolske takse, se izroči šolskemu odseku.

Prihodnja seja bo bržkone 12. septembra. Dne 26. septembra nadalje se zasedanje zaključuje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. avgusta.

Razpor v nemški ljudski stranki

bodo poravnali prihodnjo nedeljo na sestanku v Brucku ob Muri. Sošli se bodo poslanci imenovane stranke, da se dogovore o volivni taktiki v raznih kronovinah povodom bližnjih deželnozborskih volitev. Nemška ljudska stranka oziroma nje voditelji so sedaj v veliki zadregi, ker morajo delovati v zadregi, ker morajo delovati v prilog Vsenemcem in proti njim, ako hočejo, da se vzdrže na vrhuncu dosedanje moči po raznih kronovinah. Sovraštvo in ljubezen morajo gojiti napram tej vsenemški stranki. Taka taktika je pa ravno zelo težka in zato se bodo možje posvetovali, da najdejo kako srednjo pot. Shoda se udeleži tudi posl. Prade. Stranka s tako nedoločnim programom pač ne more imeti trajnega obstoja.

„Prvi češki tabor na Dunaju v XX. veku.“

Pod tem naslovom se je vršil minulo nedeljo v „Budjeviški pivarni“ hotela Bellevue na Dunaju prvi večji sestanek dunajskih Čehov. Govorilo se je o zgodovinski preteklosti češkega naroda, o modernem parlamentarizmu in drugih zadevah češkega naroda v obče. Udeležba seveda ni bila ravno ogromna, tako minimalna pa tudi ni bila, kakor jo slikajo dunajski nemški listi, ki bi najraje videli, da bi Dunaj čez noč ne imel več nobenega Čeha.

Apponyi ne kandiduje.

Liberalci mesta Šopronj so se že razveselili, ko so v osebi grofa Apponyja tako naglo našli Szilagyju vrednega naslednika. Toda voditelji teh liberalcev so obračali, Apponyi je pa obrnil in na brzojavno vprašanje vodje Bartola odgovoril, „da akoravno se čuti s to ponudbo zelo počaščenega,

vendar ne more sprejeti kandidature šopronjskega volivnega okraja, ker se ne more ločiti od svojih zvestih v Jassberenyju. Vseled tega odklanja vsak mandat“. S tem kandidatom so torej šopronjski liberalci pogoreli in sedaj pravijo, da se obrnili vso svojo pozornost na neko drugo, v mestu tudi zelo priljubljeno in znano osebnost.

Cesarica Friderikova †.

Sinoči po 6. uri je umrla na gradu Friedrichshof pri Cronbergu cesarica Viktorija, soproga le 99 dnij vladajočega cesarja Friderika III in mati sedanjega cesarja Viljema II. v 61. letu svoje dobe. Pokojnica, ki si je po smrti svojega soproga nadela ime cesarica Friderikova in ki je v popolni tihoti preživela 13 let vdovelstva, je bila kot princezinja Viktorija in najstarejša hči angleške kraljice Viktorije rojena dne 21. novembra 1840 v Londonu. V letu 1855 se je zaročila s pruskim princem Friderikom Viljemom, poznejšim cesarjem Friderikom. Poroka se je vršila 25. januarja 1858 v Londonu. Sedanji cesar Viljem je njen najstarejši sin. Po smrti svojega moža se je preselila na grad Friedrichshof. Znana je bila splošno kot nositeljica one polit. smeri v Nemčiji, ki se označuje pod imenom „angleški vpliv“. S pokojnim Bismarckom pa nista bila prijatelja. Imenoval je svojo nasprotnico „kanal za angleške vplive“. — Cesar in prestolonaslednik sta dospela k njeni smrtni postelji nekaj minut pred smrtjo.

Grof Bülow in nemški carinski tarif.

V jedni zadnjih številkih priobčuje »Pester Lloyd« pogovor z imenitno političko osebnostjo v Nemčiji, ki sicer ni direktno sodelovala pri sestavi novega carinskega tarifa, pač pa se nahaja na takem službenem mestu, s katerega mu je bilo mogoče opazovati to zadevo od bližje ter spoznati tudi mnenje in vzroke, ki so vodili pri tem grofa Bülowa. Najprej se naglašja, da bi tarif še ne bil zagledal tako kmalu javnosti, da ni bil že poprej objavljen v nekem londonskem listu, ki je na tihotapski način prilastil si tudi utemeljevalno poročilo. Grofu Bülowu se je vedno zdelo neobhodno potrebno, da se zviša carina, ker je bil prepričan, da je povišanje v korist poljedelstvu in se isto niti za trenutek ne sme zanemariti. Igra namreč zlasti v armadi preveliko ulogo. Vkljub temu se državni kancelar ni hotel udati zahtevam ekstremnih agrarnih krogov, ki se kažejo naravnost sovražne trgovini in prometu. Državni kancelar pa je moral računati tudi s poslednjima dvema faktorjema, ako hoče, da načrt sploh obvelja. Ako hoče vlada skleniti trgovinske pogodbe, mora v prvi vrsti imeti na svoji strani zanesljiv parlament. Seveda so carinski tarif narekovali vseskozi nemški interesi. Grof Bülow je bil pripravljen na vsestransko kritiko domačega in inozemskega časopisja, ki pa nanj ne napravljaja prav nikakega vtisa. Pisava zunanjih listov ne bo niti v enem oziru ustrašila Bülowa, da bi premenil tarif. (?) — Morda pa pogajanja o carinskih in trgovinskih pogodbah z boljšim uspehom nadomeste sedanjo tarifu neprijazno kritiko.

Politve v srbsko skupščino.

Izid volitev v novo srbsko skupščino, ki so se vršile minulo nedeljo, je znan z malo izjemo na vsi črti in je že sedaj dognana, da ima vlada v novem zastopu močno, zanesljivo večino. Kot smo včeraj omenili, je prišlo od 285.000 volivnih upravičencev na volišče 262.249 volivcev, torej število, kakoršnega v Srbiji sploh niso bili vajeni. Veliko število volivcev se je pač udeležilo volitve iz radovednosti, ker se je vsakdo hotel prepričati, kako se voli po novem načinu. Izvoljenih je dosedaj 88 vladnih pristavev, mej temi 76 radikalcev, nadalje je prodrlo 7 liberalcev in 4 neodvisni radikalci. V štirih okrajih, mej temi v Semendriji in Podrinju, ter v Belgradu se vrše ožje volitve mej kandidati vladne stranke in neodvisnimi radikalci. Poslednji so dobili v teh okrajih znatne manjšine, v kljub temu pa se seve ne more pričakovati, da bi dosegli kdove kak uspeh. Izvoljeni liberalci pripadajo vseskozi Avakumović-Ribarac-ovi opozicijski frakciji. Avakumović sam je seveda propal pri volitvi v Nišu, zmagal pa je v kmečkem okraju Vranja, Ribarac pa je prodril v okraju Požarevac. Najbolj značilen

pri teh volitvah pa je razdor mej radikalci samimi. Prvikrat, odkar obstoji ta stranka, so se sprli radikalci mej seboj in se mnogi niso hoteli uklanjati povelju takozvanih zmernih, kakoršnim so prištevali mej drugimi Pasića. Ko bi tega ne bilo, bi vlada ne bila tako zmagoslavno izšla iz volivne borbe. Razmerje glasov je pokazalo, da sta ti dve stranki v mnogih okrajih primeroma jednako močni.

Italijanska ministerska kriza

je za silo zopet rešena. Dosedanji finančni minister Wollemborg, ki menda še sedaj ne ve, kako je zlezel na ministerski stolec, se je umaknil s pozorišča. Kralj je vsprejel njegovo ostavko, ni mu pa še imenoval naslednika. Ob enem se je izvršilo še nekaj drugih prememb v italijanskem kabinetu. Državni podtajnik v zunanjem uradu De Martino je tudi moral pobrati šila in kopita ter je prišel na njegovo mesto Alfred Baccelli, ki je bil dosedaj v poljedelskem ministerstvu. Poljedelskim ministrom je imenoval kralj Gvidona Baccellija, državnega tajnika za pošto in brzojave Tulcija je premostil v poljedelsko ministerstvo in imenoval Squittija za državnega podtajnika v ministerstvu za poštne in brzojavne zadeve.

Novo zunanje ministerstvo za Kino se ustanovi glasom brzojavke, ki jo je prejela nemška vlada od kitajskega državnika Činga, ki slove: Kakor javlja državni tajnik Kunkichu je zapovedal cesar 9. dne 6. me seca (24. julija 1901), da se premeni Čungli-Yamen v ministerstvo za zunanje zadeve. Uvrščen ho pred šestimi dosedanjimi upravnimi uradi. S posebnim cesarskim odlokom je zgoraj imenovani Čing določen za višjega predsednika tega urada, veliki tajnik Wang-wenchao in minister Kuchungki za predsednika, poleg tega sta imenovana tudi dva podpredsednika. O tem odloku je kitajska vlada obvestila zunanje urade. Kaj prav za prav nameravajo Kitajci z ustanovitvijo novega ministerstva, dosedaj še ni znano širši javnosti.

Dopisi.

Iz Stare Fužine v Bohinju. (Afera Pirc-Oblak.) Slišali smo in deloma tudi brali o več napadih liberalnega časopisja na našega kapelana, gospoda Antona Oblaka. Gospod kapelan službuje že več let v naši župniji in spoznali smo ga za zelo vnetega in vestnega duhovnika. Deloval je pa in deluje tudi sedaj neumorno pri kmetijskem društvu, da bi pomagal Bohinjeem tudi gmotno. Zlasti zaradi nazadnje imenovanega, vse hvale vrednega delovanja ga liberalci napadajo.

Podpisani zavračamo liberalne napade, našemu gospodu kapelanu pa izrekamo upanje in priznanje za njegovo požrtvovalno delovanje.

Z ozirom na odprto pismo g. G. Pirca izjavljamo še posebej:

1. Pri Stari Fužini so govorili, da naše sirarsko društvo ne dobi od c. kr. kmetijske družbe nobene podpore, ako ostane ud kmetijskega društva v Srednji vasi.

2. Istotam so govorili, da dobi fužinarsko sirarsko društvo 300 kron podpore, ako odstopi od imenovanega kmetijskega društva.

Stara Fužina v Bohinju, dne 28. julija 1901.

Franc Cvetek, Janez Mencinger, Janez Štros, Franc Štros, Janez Gašperin, Janez Gašperin, Ivan Zupanc, Jan. Žmitek, Franc Toman.

Iz Št. Petra na Krasu, 4. avgusta. (Izjava.) Podpisano občinsko predstojništvo na splošno željo tukajšnjega občinstva javno obsoja dopis v »Slovenskem Narodu« iz Št. Petra na Pivki z dne 28. julija t. l. kot neresničen in lažnjiv. — Med drugimi neslanimi otročarijami in čenčami prištevamo še dopisnik grdo in nesramno laž, da je tukajšnji gospod kurat Zupan z lece nazival tujce — pohujševalce, proti katerim naj bi se domači fantje vzdignili. — A ravno nasprotno je res, ker gospod Zupan je priporočal — da naj bodejo domačini vljudni proti tujcem, in naj fantje in možje posebno skrbijo za red in mir po gostilnah, da ne bodejo tujci imeli slab vtis do nas!

Radi tega imenujemo dopis nesramno lažnjiv in podlo obrekljiv. Ker tudi oni možje in gospodje od nasprotne strani, ki poznajo gospoda Zupana, vedo ceniti njegove zasluge za našo občino, se pač ne bode nobeden izmed njih predrznil o njem kaj enakega pisati, vsak nepristranski človek pa mora obsojati oni lažnjivi dopis in onega človeka, ki ga je spisal.

Predstojništvo občine Št. Peter na Krasu, dne 4. avgusta 1901. — F. Margon, župan; M. Pevk, svetovalec; I. Vodopivec, svetovalec.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

katol. političnega društva v Ljubljani,

ki se bode vršil

v sredo, dne 7. avgusta 1901

ob 3. uri popoldne

v prostorih „Katoliškega doma“

na Turjaškem trgu št. 1.

Vspored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev dveh verifikatorjev.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajni nasveti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. avgusta.

Smetišnica. »Slov. Narod« popisuje vse katoliške može kot sleparje. Vedno stika, da bi našel med katoličani kakega tatu ali goljufa, in voča še celo po šenklaški zakristiji, kakor kaka svetovnoznana cerkvena miš, ali po kletah »Vinogradniškega društva«, kakor kaka iz jarka privalivša se podgana. Mi moramo to prijaznost »Narodu« vrniti z izjavo, da če mi zasledimo kakega poštenjaka v liberalnem smislu med sabo, ga izključimo in spodimo, a taki ljudje najdejo takoj pot v liberalni tabor, kjer jih sprejemajo kot velike poštenjake. Vzglede dovolj! Posebno veselje imajo »Narodovci« do suspendiranih duhovnikov. Če dobe kje kakega reveža, ki je zgrešil svoj poklic in zato trpi »preganjanje« od svojega škofa, brž so mu liberalni matorji za petami in mu obljubujejo razne groše, če hoče pristopiti k njim in narediti škandal proti svojim predstojnikom in duhovskim sobratom. Če torej liberalci tako grozno zabavljajo čez ničvrednost klerikalcev, jim mi lahko zabrusimo v obraz: Vi ste pa še slabši, ker vaša stranka je le naša — smetišnica, v katero s »Svatoplukovo metlo« pometamo »preperelo slamo« in drugo smet iz naše arede.

Slovensko nemška zveza na Štajerskem. Št. Iljaki »Egon von Pistor« je te dni zopet razkladal v »Tagospošti« čutila svojega srca. V članku »Die Wenden und ihre Führer« razkrije svojo jezico, da so dosedanja narodni voditelji na straži proti nemškemu naklepu, ter hvali »novo stranko«, ki je pod protektoratom »Slovenskega Naroda« imela zadnji čas nekaj shodov! Ta stranka, pravi »Egon von Pistor«, želi složnega delovanja z Nemci (!), ter pravi dalje, da z ozirom na to pridobivajo nemški kutarski voditelji Vračko, Kresnig in Zadravec večji vpliv! Slovenski bojni klic »Proč od Gradca!« boli Nemce; zato izreka »Egon von Pistor« upanje, da v tem liberalnem slovenskonemškem gibanju oslabi ta klic... Kaj naj rečemo na to? Ali ne zvane te besede kot nekako odkritje? Tudi na Štajerskem se kuje nemško-slovenska zveza, in njeni sledovi se poznajo od tedaj, ko je bil dr. Mravlag pri dr. Tavčarju! Uloge ima ta zveza že razdeljene. Prvi top je sprožil »Narod« s klicem: »Sloga je štajerskim Slovencem prokletstvo«. Da nemško-liberalna »Tagospošta« izrečno hvali shode »Narodovcev« v Gornjem gradu na Pristavi itd., kaže, kam pes taco moli. Na to opozarjamo danes, ko je še čas, da štajerski rodoljubi s Svato-

plukovo metlo pomedu na gnoj to zvezo, ki je naperjena proti vsemu, kar je idealno slovenskega, in proti vsemu, kar je katoliškega! Da imamo prav, kaže nam tudi vest „Našega Doma“, ki poroča, da je nemškutarki „Štajerica“ začel ponatiskavati članke iz „Rodoljuba“! Torej se v nazorih in delovanju na obeh straneh popolnoma vjemajo. Potrjujejo nas pa o tem tudi občinske volitve na Vidmu, kjer ni, kakor je brzojavil „Narod“, bila zmaga na strani slovenskih naprednjakov, ampak je ondi zmagalo nemškutarstvo, podpirano od slovenskih liberalcev! O tej občinski volitvi nam daje značilno pojasnilo „Slov. Gospodar“, ki piše iz Vidma: „V naši občini je mnogo izvenobčinskih posestnikov v sosednjih okrajih, med temi do 80 Rajhenburžanov. Druga leta se razun nekaterih zunanjih nemškutarjev nihče zunanjih ni briga za naše volitve, a tokrat je bilo drugače. Znani nemški privranci Bieber, velik sovražnik štajerskih Slovencev, a velik prijatelj in razširjatelj „Štajerice“ v Posavju, bi bil rad zlezal v novi obč. zbor, ter se vrinil vanj nekaj nemškutarskih odpadnikov. Ker mu pa v domači občini pšenica ni cvetela, je iskal zaveznikov med nemškutari in Nemci sosednjih mest in trgov. Zlasti so mu dišali mnogobrojni Rajhenburžani, dasi so Slovenci. In kdo bi si mogel misliti, da se mu bo posrečila njegova nakana? Liberalni Rajhenburžani mu gredo res na limanice, njim na čelus svojim bratom mož, ki je odbornik zveze slovenskih županov v Ljubljani, agitirajo na vse kriplje za Bieberja in videmske nemškutarje in z vozovi vozijo nevedne volilce na volišče, da tam skupno z Nemci in nemškutari volijo zoper slovensko stranko. In zmagala je Tavčar-Šveglova zveza II. liber. „Narodovci“ so z nemškutari prevrgli slovensko stranko. Videmski Slovenci so propadli, ker niso prišli polnoštevilno na volišče, niti edino niso glasovali, ne sluteč, da imajo izdajice v svoji lastni črti. Tisti ljudje so torej povzročili ta za slovensko stranko sramotni poraz, ki vedno bobnajo na svojo slovensko kožo, in v znak svoje „narodne“ naprednosti širijo med ljudstvom „Rodoljuba“ in „Narod“. Slov. stranki so zadali s hudim vdarcem, ki je pa njim baje lek za njih propad pri zadnjih državnozborskih volitvah. Toliko v pojasnilo, slov. ljudstvu pa v svarilo, da se varuje judeževga liberalizma, kajti liberalni „Narodovec“ niti za las ni boljši od naših nemškutarjev!“ — Po teh besedah je pač vsakemu razumljivo, zakaj „Tagespost“ hvalisa rovanje „Narodovcev“ na Štajerskem, in le čudimo se, da so ti ljudje še toliko predrzni, da hočejo na bodočem zupnem shodu slovenskih rodoljubov v Mariboru imeti besedo. Zdravilo za te ljudi je Svatoplukova metla, katero naj slovenski rodoljubi krepko zavihte, ako nočejo imeti tudi na Spodnjem Štajerskem istih grdih političnih izrastkov, kakor jih imamo Slovenci na Kranjskem! Z ljudmi, katere hvalijo liberalni Nemci in ki slovenske občine izročajo liberalnim Nemcem — nobene dotike!

Uspeh liberalnih spletk proti g. Žumru. V Gorjah je bila dne 4. avgusta popoldne volitev občinskega starešinstva in so bili izvoljeni: Jakob Žumer (Leskovec), županom; Janez Poklukar (Žager) iz Krnice, Šimen Jan (Žumer) iz Mevkša, Miha Cop (Stroj) iz Dobrave in Andrej Sodja (Bidic) iz Zaspega, svetovalci. — Želimo, da bi vrli g. Žumer še dolgo županoval lepi gorjanski občini v njeno vsestransko korist.

Iz Kranjske gore. Letos imamo izredno veliko tujcev. Pa saj je tudi lepa naša domovina! Sedaj nas posetijo tudi bratje Čehi, za katerih slovanski sprejem se že pripravljamo.

Umrli je danes v Ljubljani g. dr. Friderik Keesbacher.

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate, figovo in sladno kavo, katero je ustanovil tukajšnji trgovec g. Ivan Jebačin na Glincah, se bo jutri otvorila. Več jutri.

Fzm. baron Beck je v nedeljo z Bleda odpotoval na Dunaj.

Imenovan je davčni inšpektor g. dr. I. Rupnik v Logatecu za finančnega nadkomisarja.

»Rokovnjači« v Dobu. Kakor nam naš poročevalec še poroča, čuditi se je iz vrstnemu vspehu te velike narodne igre, ki jo je priredila pretečeno nedeljo zgolj mladina v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Zastoj so trkali na liberalna srca voditelj ljubljanske čitalnice, da bi jim prepusila vsaj par kulisa, zastoj so moledovali okrog liberalne čitalnice v Kamniku, ki jim je že vse potrebno obljubila, a zadnji trenotek pozabila na besedo (reklo se je baje, da so »Daničarji« zraven!), zastoj so tirjali od liberalnega idrijskega dramatičnega društva note pevskih točk, katere jim je posodilo v prepis ljubljansko gledališče in po katerem naročilo se je zahtevalo, zastoj so bila tri pisma in celo telegrami, Idričanom se ni ljubilo niti odgovoriti. Taka dejanja so vredna največjega obžalovanja in graje. Ali se tako »dela« za tako potrebno družbo svetega Cirila in Metoda. Ali se naj pa morda podpira s tem idealnost in ljubezen do domovine naši učeči se mladini? V soboto zvečer pripeljali so še le kulise iz Katoliškega doma v Ljubljani, kar so jih dobili na razpolago, tako da ni bila niti jedna skušnja več mogoča. Vzlic temu je bil izid velikanski, dve tretjini tje došlega naroda ni dobilo več prostora. Blaž Mozol ni prav nič zaostajal za ljubljanskim, Nande, Polonica, gospa Polakova, Nona, Rezika, Ureh, Bojec, France itd. izvršili so svoje uloge popolno, tako da so v velikih prizorih presegali celo ljubljansko gledališče. Posebna zahvala gre tudi slovenski intendanci ljubljanskega dramatičnega društva za garderobo, v kar je pripomogel zlasti gospod režiser Verovšek. Tamburanje je bilo izvrstno, tako da bi delalo čast vsakemu, celo najfinjšemu salonu. Zlasti navdušeni so bili prisotni hrvatski obč. gostje.

Gasilno društvo v Škofji Loki je praznovalo preteklo nedeljo svojo 25letnico. Okolu 500 gasilcev je bilo ob tej priliki zbranih v prijazni in gostoljubni Škofji Loki. Vse točke slavnosti so se izvršile ob velikem navdušenju, sosebno ginljivo je bilo, ko so se 9 članom gasilnega društva, ki od njega ustanovitve do danes požrtvovalno sodelujejo, izročile po sv. maši v priznanje njihovih zaslug diplome. Ljubljanski gasilci so pri tem imeli lep vzgled in videli so, da se drugod z dolgoletnimi zaslužnimi člani — postopa drugače, nego v Ljubljani, kjer odbor načelniku neljube člane izključuje. Pri slavnosti sta svirali dve godbi, kranjska in domžalska. Slavnost gasilnega društva v Škofji Loki je bila prav lepa in občinstvo zelo zadovoljno. Banket pri Guzelju in koncert na Štemarjih sta imela zabeležiti znamenit uspeh.

Velik požar. Ravno sem Vam namenil sporočiti o novih mašah in o zlati maši, pa mesto tega sporočam za danes le žalostno novico, da je v nedeljo popoldne jelo goreti na Podlipi okrog 3. ure ter je ogenj vpepelil in vničil v par urah osmero gospodarjem hiše in vsa gospodarska poslopja, skupaj 41 poslopij. Škoda se v trenutku še ne dá ceniti, ker je nekaterim gospodarjem zgorelo sploh vse žito, kar so ga že poželi in spravili v kozolce, pa tudi že pokošena mrva. Žita iz kašč tudi niso mogli rešiti, oteli so nekateri edino le obleko, katero so imeli na sebi. Ogenj so zanetili otroci, ki so se igrali z žveplenkami. Ker je nesreča zelo velika in pomoč nujno potrebna, obrača se podpirani župni urad na vse usmiljene in dobrosrčne ljudi, da blagovolijo za prvo pomoč poslati kako podporo. Vsak najmanjši dar se bo blagovoljno vsprejel.

Župni urad v Ajdovcu pri Žužemberku.

Martin Poljak, župnik.

Regulacija Save Za od notranj. ministrstva odobreno regulacijo Save v km 28-7 do 29-5 pri Kresnicah in Verneku v političnem okraju litjskem bode 20 t. m. pri stavbinskem uradu deželne vlade ofertna razprava. Od na 55.000 kron proračunjenih stavbinskih stroškov bode se v tekočem letu zidalo za 30.000 kron.

Brat morilec brata. O strašnem zločinstvu v Lozicah, o katerem smo že poročali, se nam še piše: V Lozicah na Vipavskem izvršil se je te dni grozoviti pobjo-

Brat je brata po noči na cesti z nožem tako razmesaril, da je v nezvesti obležal. Sunil ga je z nožem večkrat v rebra in hrbet in le čudež je, da ni umrl. Med tem ko so sosede iz postelj prihiteli k ranjencu, zaukal je morilec za bližnjo hišo ter dostavil vprašanje, ni li brat že umrl? Ljudje, ki so stali okoli ranjenca, so se tako prestrašili zverinskega glasu morilca, da so v strahu pred njim vsi zbežali. Drugo jutro se je šel pobijalec prav hladne krvi sam orožnikom prijaviti in sicer brez znamenja kesanja. Ko bi omenjena brata ne pripadala liberalcem, bi planil »Narod« po nas, češ: »Glejte, taki so klerikalci!«, kakor se je to že zgodilo, a vselej se je dokazalo, da se baš pobijalci in največji razvajenci rekrutirajo izmed liberalcev. Nauki liberalizma ne morejo v mladini boljšega sadu roditi!

Izlet na Bled priredi 17. t. m. pevsko društvo »Adrija« iz Barkovelj.

Kongres abiturijentov. Včeraj se je pričel kongres hrvatskih in slovenskih abiturijentov v dvorani »Narodne čitalnice« na Reki.

Socijalni demokratje v Vevčah mej seboj. V Vevčah so soc.-dem. navdušeni prijatelji delitve. Toda ta njihova ljubezen do delitve traja le toliko časa, dokler ne trpi pri njih njihov žep. V nedeljo so soc.-dem. v Vevčah igrali za denar. Prišlo je pri tem do nasprotstev, ki so se razvila v toliki meri, da so si soc.-dem. skočili v lase in so si namestu denarja delili klofute. Od tedaj je soc.-dem. dimnik obvezan. S tem so vevški soc.-dem. pokazali, da oni ne bodo izvršili one točke programa, ki se ji pravi splošna delitev imetja.

Ljubljanske novice. Ljubljanska meščanska godba priredi danes v torek ob 8. uri zvečer koncert na vrtu Hafnerjeve pivarne. Vstop za člane prost, nečlani plačajo 40 h vstopnine. Ker je koncert namenjen za godbene potreščine, se preplačila hvaležno sprejemajo. — Umrli je v Ljubljani gospa Ana Soss na Mestnem trgu št. 19., ulice na Grad št. 2. pa je umrla Ana Malenšek. — Hmelj pri Ljubljani. Industriec g. Janesch je pri tovarni za lep z velikim vspehom obdelal 2 in pol orala zemlje s hmeljem. — Štajerski romarji skozi Ljubljano. Danes so se peljali skozi Ljubljano štajerski romarji na Brezje s posebnim vlakom. V Ljubljani je poseben vlak stal 30 minut. Nazajgrede si mnogo romarjev ogleda Ljubljano.

Nesreča v Zagorju. Ponesrečil se je v Zagorju ob Savi delavec v premogokopu Anton Zajc. Dobil je smrtnonevarne poškodbe.

Rimske izkopnine so našli v Ptuj pri demolaranju hiše števil. 14 v Gosposki ulici.

Bankovce po 5 in 50 gld. bodo v kratkem jeli odtegovati iz prometa, ker pridejo z 2. septembrom v promet novi bankovci po 10 kron. Dunajski listi poročajo, da izide dotična naredba v nekaj dneh.

Franko Stein v Celju bode 25. avgusta od celjskih heilovcev sprejet z velikim hruščem. Priredili mu bodo tudi »slovesen sprejem« na kolodvoru, kjer bode zastopan tudi celjski občinski svet.

Nemiri v Kološu. Pred nekaj dnevi je prišlo do razpora mej civilisti ter vojniki. V nemiru, ki je potem navstal, so morali stražniki prijeti za orožje. Nekaj oseb je bilo ranjenih, jeden vojakov pa je dobil tako rano, da je kmalu nato umrl. Mej prebivalstvom mesta Kološ vlada zbog tega velika razburjenost in mestna policija ni nikjer varna pred inzultji. Prirejajo se shodi in demonstracije, mestni zastop se je že opetovano sešel k posvetu. Zahteval je mej drugim, naj vlada odpošlje vojaško pomoč in podžavi mestno policijo.

Cesarica Evgenija umira. Vdova francoskega cesarja Napoleona III., cesarica Evgenija, nekdanj slavljena lepota, umira v svoji vili v Cap St. Martinu. Raka ima na jeziku. Vsak čas utegne nastopiti smrt 65 letne žene.

Vročina in domobranci. Iz Budimpešte javljajo, da je domobranci minister baron Fejervary izdal nalog, naj se vse vaje domobrantskih čet radi velike vročine odslej vrše po noči.

Znorel od vročine. V Košicah na Ogerskem vlada neznosljiva vročina, posebno v gornjih delih pokrajine. Tu je te dni neki mladi gospod na ulici znorel od vročine.

Hotil je po ulici, ustavljal se hkratu, anemal klobuk, zrl proti solncu in se smejal. Ko so ga ljudje vprašali, kaj dela, odgovarjal jim je, da mu je solnce izsušilo mozeg. Odveli so ga v bolnišnico, kjer so konstatirali, da je ta sicer jako nervozni človek od vročine znorel.

Važna iznajdba za industrije in obrtnike. Da se določi vsakokratna količina zraka, ki je potrebna pri kurjavi, zlasti pri segretju kotlov, je izumel poljski izumitelj Jan. Szczepanik, o katerem je prinesel naš »Dom in Svet« že davno lep življenjepis s podobo, posebno napravo. Kakor znano, izloči navadni premog (pri premogu, ki ima malo plina, kakor anthracit, se seveda razplinjenje ne vpoštevajo) pri gorjenju pred vsem plin, ter zgori najprej ogljeni vodik, potem pa preostali koks. Vodik potrebuje, da zgori približno trikrat toliko zraka, kolikor ogljenik. Iz tega sledi, da je velikanška potrata premoga, ako se kuri ves čas z enakim preprihom. Treba je marveč prepri omejiti in uravnati po tem. Tako se štedi premog. Že ko vodik gori, treba je tedaj dovajanje zraka polagoma in neprenehoma omejevati. To je mogoče le, ako zapah pred ognjiščem polagoma pada. Kolikorkrat se premog na novo naloži, biti mora zapah, s katerim se zapira dimnik, v oni najvišji legi, ki omogočuje popolnoma zgorenje premogovega vodika. Ves čas pa, ko se polni peč in potem, mora zapah polagoma padati. Da se zapah pred dimnikom po vsakokratnem zanetju avtomatično, brez pomoči kurilcev dvigne, to povzroča Szczepanikov štedilnik za premog. Sestavljen je jako preprosto in trpežno, ker ne sestoji niti iz kolesja, niti iz drugih delov, ki se radi pokvarijo, temveč le iz dveh delujočih delov, — parnega in vodnega bata — zato je zajamčena največja vztrajnost in trpežnost. Z uporabo štedilnika se prihrani premoga pri pečenju, ki so že od prej jako ekonomično napravljene, najmanj 10%, za katere trdka jamči, prihrani pa se ga 15 do 18%, da celo do 25%, kakor je kotel bolj ali manj ekonomično sestavljen, to se pravi, čim manj ekonomično je kurilna naprava urejena, temveč se prihrani premoga, ako se uporablja ta naprava.

Velika konkurenca čevljarskemu obrtu se bode pojavila na Dunaju. Na Dunaj so prišli agentje neke ameriške tovarne za čevlje ter v vseh okrajih najemajo velike prodajalnice, v katerih bodo prodajali tovarniške izdelke čevljev par za dva do tri gld. cenejše, nego je more prodajati čevljarski mojster. V dotični ameriški tovarni velja delničarje dvojje že delanih čevljev 26 krajcarjev. Dunajski čevljari delajo obupne korake, da se obranijo te konkurence.

Papeška kuhinja. Papež Leon XIII. ne vabi nikoli gostov, kakor predpisuje vatikanska etiketa. Goste vabi navadno tajnik kardinal Rampolla. Leon XIII. je le enkrat na dan in se šestokrat posti. Tudi Pij IX. je živel zelo zmerno; enako Leon XII., ki je potreboval za se na dan 5 K in ko je izvedel, da je nepovoljno njegovo denarno stanje je rekel: »Kaj se mi more zgoditi. Tri lire na dan mi le ostanejo in več ne potrebujem.« Inocencij XI. je imel dohodek nekako četrtil milijona kron in je izdal na leto le 3600 kron, za kuhinjo za svojo osebo je porabil primeroma le 4 krone na dan. Hadrijan IV. je plačal vsaki dan okoli 10 dukatov za služabnike za 1 dukat za svoj živež. Najbolj zmeren je bil papež Inocencij IV., ki ni dal za kosilo nikdar več kot 60 vinarjev. Skoraj vsi nasledniki sv. Petra so pili le vodo. Izjemo je delal Pavel IV., ki je pil rad močno neapolitansko vino in angleški papež Hadrijan IV. je ostal tudi na prestolu zvest pivec, navadni pijaci svoje domovine.

Sultanovi darovi črnogorskemu knezu. Sultan je še-le pred dvema letoma podaril črnogorskemu knezu dragoceno ladjo. Sedaj je sultan v Genevi naročil ladjo za 400.000 frankov ter jo bode poklonil zopet črnogorskemu knezu.

Li Hung Čang je pred dnevi opasno obolet. Sedaj se mu je stanje nekoliko popboljšalo.

Za »inteligenco«. Odlomek iz govora Ivana Hribarja. »Slovenski Narod« je priobčil včeraj govor, katerega je po zahtevu »Slov. Naroda« govoril Ivan Hribar pri svojem slovesnem umeščenju. Kdor natančno prebere Hribarjev govor, glavno točko v tem govoru čita tak-o: Zvest sin svojega naroda (v zvezi z Nemci bodem deloval vedno in povsodi za njega blagor (v prvi vrsti za blagor bank), za povzdige njegove veljave (imenovavši Schwegla častnim članom) in za pravice (podpirajoč Tavčarja v boju proti »Nasi Straži«), ki po naravnem pravu in našej ustavi gredo milemu mojemu materemu jeziku (v nemškem gledališču in v deželnem šolskem svetu kamor sem v družbi s Tavčarjem poslal dr

Schafflerja brani te pravice.) Preživivši (kot agent) nekaj let med vzornim češkim narodom in proučivši (brez zgornje gimnazije), kaj ga je pripeljalo na njegovo sedanjo visoko stopinjo (nesebičnost takih katol. mož, kakor Rieger, ki so ga vrgli moji mladočeški prijatelji), prepotovavši dalje (z dijetami) veliko sveta in prepičavši se, (pri banketih, pri tujih urarjih in podjetnikih), da se je le ondi položil temelj splošnemu blagostanju, (kakeršno je v Ljubljani), kjer se je upošteval napredek (z velikim deficitom), deloval bom jaz v vsestransko naprednem smislu (in tako se pod nadaljnjim mojim županstvom utegnejo povišati mestne doklade). Opazujoč, kako čuda vstvarja dan na dan pred našimi očmi človeški duh, odkar je rešen težkih spon, v katere ga je vklepalo srednjeveško mračnjanstvo (ki ob slavnih svojih stavbah ni imelo smisla za take stavbe, kakršne se sedaj z različnimi fiaski grade v Ljubljani), mračnjanstvo služeče gotovim stanovom (po katerih pa liberalci radi kaj podedovajo, da potem zabavljajo čez njih »bisago«) za utrdbo in vzdrževanje neomejenega gospodstva (s tem, da nesebično in brezplačno delujejo za ljudstvo), priznaval bodem vedno svobodni misli (če ni opozicionalna), dvigajoč se na zefirnih krilih (kot metuljček) k nebu pod oblake (torej misli, ki more vsled tega biti sam »dunet« in ki pod oblaki nikdar ne vidi solnca), snujoč in prenavljajoč (neprestano jarke in Rimsko cesto), ustvarjajoč iz sužnjev verskega fanatizma polnopravne občane, (katerim pa nočemo dati razširjenja volivne pravice v obč. svet) in zavedne vernike, (dovolivši jim zabavo na št. 13.), prvo mesto v sodobnem življenju, (kar je popolnoma jasno iz prej povedanega).

Društva.

(Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.) Bilanca za mesec: julij 1901. Activa: Gotovina v blagajni K 17.696-18. Naložen denar 612.236-79. Posojila 2.597.133-45. Vrednostne listine 4.000.—. Prehodni zneski 326-38. Inventar 910-20. Zaostale obresti 31. decembra 1900 38.010-71. — Passiva: zadružni deleži K 23.888.—. Reservni zaklad 55.916-80. Pokojninski zaklad 3.250-99. Hranilne vloge 3.125.307-50. Predplačila obresti 31. decembra 1900 9.292-39. — Denarni promet K 6.357.506-95. — Upravno premoženje K 3.273.013-71.

Narodno gospodarstvo.

Dva nevarna škodljivca naših gozdov.

Prijatelj prirode nam poroča: V zadnjih dneh sem opazil v tivolskem gozdu vzlasti na mlajših borovcih in smrekah metulja, smrekovega prelca (die Nonne, Psilura monacha). Prejšnja leta tega prelca nisem nikoli našel, samo lansko poletje sem dobil enega samca; letos pa sem nabral že kakih trideset metuljev, večinoma samic. Smrekov prelec ima bela prednja krila z mnogimi črnimi črtami na »siksak« in belosivkasta zadnja krila; samec je malo manjši in se razločuje od samice kakor večina prelcev po česljastih tipalnicah, dočim ima samica debel zadek in ščetinaste tipalnice. Ta prelec spada med najškodljivše gozdne kvarljivce, ki je leta 1890 pri Monakovem na Bavarskem pri Rosemheimu in Simbachu uničil vse državne gozde in povzročil ogromno škodo. Zanimiv natančnejši popis in načine uničevanja tega škodljivca s posebnimi pripravami je prinesel časopis »Das Buch für Alle« leta 1891 na straneh 129 in 131. Metulj smrekovega prelca leta sredi julija in avgusta, in znesse samica v lubje dreves, zlasti smrek in borov, svoja množtevila jajčeka, iz katerih se potem še le majnika prihodnjega leta zležijo šestnajsternogate, umazano-rumene in po sredi črno-

pasaste, ščetinaste gosnice, ki so zelo požrešne in katere izjedajo igle večinoma na sredi, dočim spuščajo drugo na tla. Tako žro do konca junija in se potem navadno začetkom julija zabubijo na deblo ali na vejah v lahkem zapredku; metulji izlete julija ali avgusta. Drevo, ki so ga napadle gosnice smrekovega prelca v večjem številu, se navadno, vzlasti smreke in borovci, usuši in so opazovanja in poskušnje dognale, da se v taka drevesa kaj rad naseli znani škodljivec smrekov lubadar ali pisar (der Fichtenborkenkäfer oder Buchdrucker, Bóstrichus typographus.)

Pogosteje nego druga leta se nahaja letos drugi kvarljivec borov večdec (der Fichtenschwärmer, Sphinx pinastri), čegar rijasto in belo pegasta, ob zadku rogata gosnica razjeda vzlasti bor, jelko in smreko. Letos je zanj gotovo ugodno leto, ker sem že pred štirinajstimi dnevi dobil popolnoma doraslo gosnico.

Zanimivo in v gospodarskem oziru važno je, da cenjeni naročniki tudi v drugih krajih v tem oziru opazujejo vzlasti glede smrekovega prelca, da se v takem kraju, kjer bi se pogosteje pokazal, začetkoma in pravočasno prepreči nevarnost, ki preti dotičnemu oziroma neposredno tudi drugim gozdom. Metulja je lahko že od daleč opaziti, ker ga bela barva izdaja; ker sedi mirno po dnevi na lubju in še le v mraku izletava, ga lahko vsakdo pokonča, kar naj vestno pri vsakem metulju tega večša tudi vsakdo stori.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. avgusta. Katoliški shod v Litomericah se vrši 25. avgusta.

Brno, 6. avg. »Moravska Orlice« javlja, da češki agrarci računajo, da pridobe 36 mandatov. Trudili se bodo, da Mladočehe iz kmetskih skupin, kjer imajo doslej 39 mandatov, popolnoma izpodrinejo. Drugi zmernejši ljudje sodijo, da bo agrarna stranka pridobila na Češkem 20 do 25 mandatov.

Budimpešta, 6. avg. V včerajšnji seji zastopnikov mesta Kološ je naznanil županov namestnik, da je mestni glavar Deak radi nemirov dobil dopust. Mej zborovanjem je množica s kamenji napadla mestno hišo in pobila okna. Ječo, v kateri so zaprti nekateri demonstrantje, mora čuvati vojaštvo. Položaj je zelo resen in tudi zasebne hiše niso varne pred napadi.

Carigrad, 6. avgusta. Povodom zadnje avdijence ruskega veleposelnika Sinovjeva pri sultanu je bil tudi razgovor o položaju v Stari Srbiji. Sultan je dal poslaniku povoljno zagotovilo. Srbski poslanik Gruić je izročil avstrijskemu poslaniku Calice noto, v kateri ga prosi pomoči oziroma posredovanja v nekaterih spornih vprašanjih.

Novi-York, 6. avgusta. Predsednik zveze kovinskih delavcev je izjavil, da je pozval vse člane zveze, naj delajo nato, da se stavki pridružijo vsi delavci in zatvorijo vse tovarne kovinskega trasta.

Bruselj, 6. avgusta. V Vilmersine je pod predsedstvom Krügerjevim zboroval burski odbor, ki je sklenil odpotovati v London protest proti uporabi črncev v burski vojski.

Umrli so:

3. avgusta. Makso Gruntar, sprevednika sin, 5^{1/2} meseca. Vodovodna cesta 24, črvesni katar.

4. avgusta. Ivan Sitar, dninar, 40 let, je v Ljubljani utonil.

V bolnišnici:

31. julija. Josip Anderlik, uradnik, 28 let, endocarditis acuta.

1. avgusta. Terezija Kavčič, gostija, 69 let, ostarelost. — Franciška Kermelj, mizarja hči, 2^{1/2} leti, jetika.

Zitne cene

dné 5. avgusta 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-28	do 8-29
„ „ pomlad 1902	8-62	8-64
Rž za jesen	7-09	7-10
„ „ pomlad 1902	7-38	7-40
Koruza za september-oktober	5-63	5-64
„ „ maj-junij 1902	5-42	5-43
Oves za jesen	6-62	6-63

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 8-12	do 8-13
„ „ pomlad 1902	8-48	8-49
Rž za oktober	6-75	6-76
Oves za oktober	6-30	6-31
Koruza za avgust	5-23	5-24
„ „ september	5-33	5-34
„ „ maj 1902	5-13	5-14

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-70	do 8-50
južno žel.	8-05	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-10	9-50
„ ob Tisi	6-80	8-50
Koruza ogerska	5-65	5-75
Činkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-45	7-65
Fizol	7-75	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetevi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
5/9 zveč.	733-1	20-9	sl. jzah.	del. oblak	
6/7. zjut.	733-3	15-6	sl. jzah.	pol. oblak	0-0
2. popol.	732-0	20-3	sl. svzh.	oblak.	

Srednja včerajšnja temperatura 20-7°, normale: 19-5°

Fran Mikolič

Marica Mikolič roj. Lušin

poročena.

V Ljubljani, dné 5. avgusta 1901.

Mesto vsacega obvestila.

753 1-1

En premogokop

obstoječ iz 8 jamskih mer, okrožen s 37 prostosledim, tik železnične postaje blizu Ljubljane, ugodno in cenó odkopavanje, rudarsko-uradno konstatiran in na 40.000 K cenjen dober antracitski črni premog, se radi družinskih razmer in naglega odpotovanja za vsako ceno takoj proda.

Z lastnikom se govori v **Hotelu pri slonu v Ljubljani soba st. 52, vsaki dan od 11 do 12 in 3 do 4 ure, toda le do 8. t. m. opoldne.**

743 2-2

Plinati osečki za snazjenje parketnih tal dobe se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice Vnanja naročila proti povzelnju. 223 24 11-1

Trgovski pomočnik

izurjen v stroki manufakturnega in špecrijskega blaga, želi vstopiti v večjo trgovino na deželi. 733 4-3

Prijazna vprašanja na upravništvo »Slovenca«.

Priporočljivo nalaganje glavnice.

4% kronska zastavna pisma avstr. centr. zemeljske kreditne banke.

Ta pisma so postavno dopuščena za plodonosno nalaganje sirotinskih, ustanovnih in depozitnih denarjev, pa tudi za službine in vojaško-ženitbne kavolje; so prosta rentnega davka, pravilno pokrita po hipotečnih tirjavah ter zavarovana po akolijskem kapitalu 8 milijonov kron. 123 3-2

Menjalnična **„MERCUR“**, Dunaj, akolijska družba, I., Wollzeile 10, IV., Wieden, Hauptstrasse 14, VII., Mariahilferstrasse 76, IX., Alserstrasse 32.

754 3-1

Razglas.

Vsled sklepa kranjske hranilnice se dovoli **petim eksternim učencem brezplačen pouk na ljubljanski trgovski in vzgojevalni šoli** za šolsko leto 1902 s potrebnimi učnimi pripomočki vred.

Prosilci, ki morajo dopolniti 14. leto, naj vložijo tu sem svoje prošnje podprte z naci-jonalno, ubožnim listom ter izpričevalom o dovršenem 3. razredu realke, gimnazije ali meščanske šole s pohvalnim redom iz pravnosti, in vsaj s povoljnim redom iz ostalih učnih predmetov **vsaj do 20. septembra**, da se potem vse došle prošnje v odobrenje predložijo slavnemu ravnateljstvu kranjske hranilnice.

Ljubljana, dné 5. avgusta 1901.

Ravnateljstvo trgovinske šole.

Artur Mahr,

imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono.

Hiša „Gostilna Triglav“ v Lescah

Je na prodaj, ali pa se sprejme

gostilničar

kateri je v tem strokovnjak. — Več se izve pri

732 3-3

Adolf Hauptmann-u v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dné 6. avgusta.

Skupni državni dolg v notab	99-—
Skupni državni dolg v srebru	98-95
Avstrijska zlata renta 4%	118-65
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	95-85
Ogerska zlata renta 4%	118-65
Ogerska kronska renta 4% 200	93-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1665-—
Kreditne delnice, 160 gld.	639-—
London vista	239-63
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-22 1/2	

20 mark	23-46
20 frankov (napoleonador)	19-03
Italijanski bankovci	91-15
C. kr. cekini	11-32

Dné 5. avgusta.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	188-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-80
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-50
Tisine srečke 4% 100 gld.	144-25
Dunavske vravnave srečke 5%	257-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Prijoritete obveznice državne železnice	430-—
„ „ južne železnice 3%	346-—
„ „ južne železnice 5%	121-—
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	388-50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500-—
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	47-35
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-25
Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—

Sa'move srečke, 40 gld.	201-—
St. Genois srečke, 40 gld.	234-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	328-—
Ljubljanske srečke	60-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	268-75
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5835-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	855-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	87-50
Splošna avstrijska stavbinska družba	144-—
Montanska družba avstr. plan.	416-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	430-—
Papirnih rubljev 100	253-—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za srupe pri trestanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trestanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vti do dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.